

К 78/Д 96

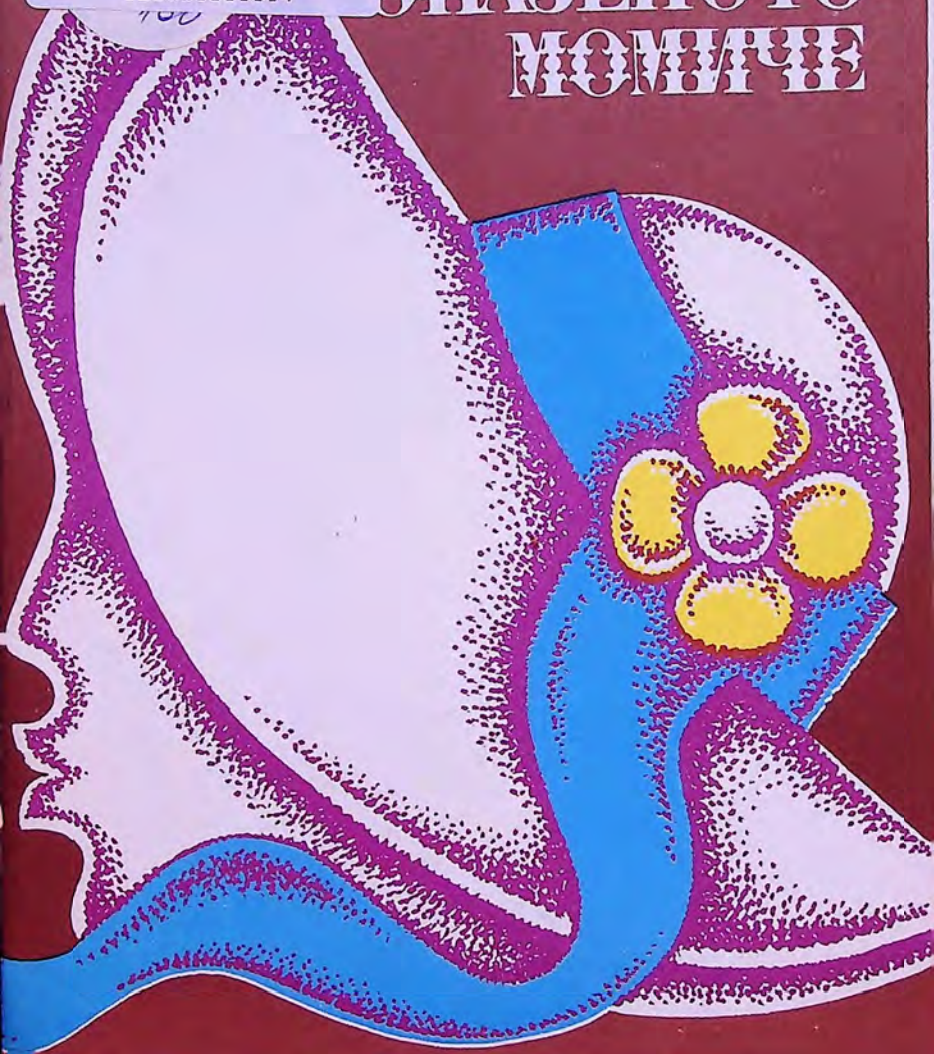
120000868814

АНЕТ ОТ П. ХЕРОНА

САТ

СТАЗИНОТО

КОМПА

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 78} \\ \underline{156} \end{array}$$

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА
Носител на орден „Червено знаме на труда“

ЗА
ОПАЗЕНОТО
МОМЧЕ

от ЛУИ ХЕРОЛД

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868814

Сезон 1980 - 1981 г.

448069

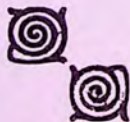
В края на XVIII и началото на XIX в. балетното изкуство тръгва по пътя, предначертан от комичната опера, в който то намира търсената от него нова естетика, поезия и драматургия. Идейно това се изразява в разкриване външните на „третото съсловие“, в борбата за отстояване личните чувства като първа крачка по пътя на освобождаване човешката личност от деспотизма на предразсъдъците; моралът като основа на новото общество; простотата и добродетелта като нравствени ценности. Така балетът утвърждава правдата и красотата в живота, възпява труда и любовта.

„Зле опазеното момиче“, връстник на френската революция, създаден малко преди падането на Бастилията, се счита за преломен момент в историята на балетното изкуство, скъсване със старата форма, с псевдокласическата традиция. Той заменя рафинираните „овчарки“ и „нимфи“, галантните „богове“ и „кrale“ с персонажи от народа. Това е произведение, в което последованието от конвенционални танци — „антрета, сола и ансамбли“ — е заменено със съдържателно действие, напълно съвместимо с днешните тенденции в изкуството — артистично превъплъщение на съвременния живот. „Зле опазеното момиче“ е най-стария „пълнометражен“ балет, достигнал до нас от класическото наследство, в който героите от сцената са били съвременници на своите зрители.

Отдавна е загубен оригиналният хореографски „текст“ на Добервал, а малко се помни и от многобройните по-късни редакции. Останали са различните наименования — „Зле опазеното момиче“, „От злото до доброто има само крачка“, „Напразна предпазливост“ и др.

През 1789 г. в гр. Бордо, Франция, Жан Берше Добервал, ученик на Новер, за първи път поставя този балет. Първообразът се е танцувал върху сборна фолклорна музика. По нея Луи Херолд в 1828 г. създава нова, а Лудвиг Хертел написва през 1864 г. втора партитура за берлинската редакция на Пол Талиони.

ЖАН ЖОРЖ НОВЕР (1727-1810г.) изиграва съществена роля в съдбата на френското балетно изкуство от края на XVIII и началото на XIX в. Идейна основа на неговите преобразования е естетиката на френските просветители. Отричайки лишения от драматургична цялостност пищен опера-балет, Новер създава балета-пиеса, в който музикалното съдържание се разкрива в драматични пластично-изразни образи. Това превръща балетния спектакъл в самостоятелен вид изкуство, като сценарият започва да играе за пръв път определяща роля. Новер го трактува като основа на хореографския замисъл, а не като обикновен повод за постановка на отделни танци и танцови сюети. Според него това изкуство трябва да бъде идейно, съдържателно и откликващо на актуалните въпроси на съвременността. Разбира се, не трябва да се пропуска факта, че Новер възприема истината в живота от позициите на своето време, с неговите ограничения, наложени от догмите и предразсъдъците в естетиката на изкуството от втората половина на XVIII в. Но верен на призива на френските просветители, той ратува за утвърждаването на новите герои и на тяхните жизнени интереси, „разчиства“ пътя на новия театър, подготвя „строителния материал“ за развитието на балетното изкуство. За съжаление до нас не е достигнал нито един негов балет, разкриващ реформаторските му възгледи.

Изтъкнатият танцьор, педагог и балетмайстор — ЖАН БЕРШЕ ДОБЕРВАЛ (1742-1806 г.), опирайки се върху достиженията на Новер, ръководен от неговите идеи, става ярък продължител на реформаторската му дейност. Двата негови балета — „Дезертъорът“ и „Зле опазеното момиче“ — достигнали до нас, отразяващи непосредствено действителността и отношението на Добервал към нея, са върхна точка в развитието не само на неговото творчество, но и кулминация за френския балетен театър през времето на революционна Франция. Първият — „патетико-военен“, вторият — образец на комичен балет, два полюса, посветени на една и съща тема: героите жадуват за чисто човешко щастие, но пред тях се изпречват предразсъдъците на феодално-аристократичното общество.

Идеята за „Зле опазеното момиче“ възниква не само под преките впечатления на Добервал от гравюрата на Бодуен, но и като резултат от постоянните размисли върху изкуството. Биха могли да се посочат редица пиеси и комични опери, „снабдили“ Добервал със ситуации за балета, послужили като прототипи на героите му. Неговите образи са ярко национални, като в тях той съчетава поезията на действителността с поезията на любовта. Балетът е верен не само по отношение на личните взаимосвързки на действащите лица, но и на социалната правда. Тя не е просто прикрелена към действието и образите, а се намира непосредствено вътре в него.

От хореографския „текст“ на балета само отделни негови детайли са се съхранили във времето, благодарение на някои рецензии, ремарки върху нотния материал, скици на художници, бележки на балетмайстори. Сценарият, т. е. предварителният проект не е намерен, но все пак до нас са достигнали няколко документа, позволяващи да се пресъздаде хореографския облик на спектакъла на Добервал. Това са преди всичко две издания на либретто: едно от времето на Добервал — при това във вариант, изключително професионален. Второто либретто е от премиерата в театър „Пор

ЗЛЕ ОПАЗЕНО

балет в 2 действия

либрето — Жан

редакция — к. и.

музика —

Първото представление се е състояло в Бордо на 1 юли

ДЕЙСТВУВА

ЛИЗА — зле опазеното момиче

ЛЕЛИЧКА СИМОНА — нейна майка

КОЛЕН — любимият на Лиза

ТОМА — винопроизводител

Хореография и режисура: **ПЕТЪР ЛУКАНОВ**, гост

Костюми: **МАРИЯ ТРЕ**

Репетитори на балета: Виделина И

Помощници на режисьора: Ва

Художници—изпълнители: Христо Арнауд

ТО МОМИЧЕ

визия, 3 картини
ерше—Добервал
иолета Консулова
и Херолд

1789 година — две седмици преди падането на Бастилията

ЩИ ЛИЦА :

АЛЕН — негов син

ПРИЯТЕЛКА НА ЛИЗА

ЕДИН СЕЛЯНИН

ПЕТЛЕ

КОКОШКИ

Сценография: ПЕТЪР ПОПОВ

НДАФИЛОВА, гост

анова — Пенева и Мариана Захариева
интина Дивчева, Мария Киселова
, Петър Антонов, Красимир Шипкалев

Сен-Жармен“ в Париж през 1818 г., издадено от Ежен Гюса — балетмайстор и участник в представлението. Той е фиксирал не само драматургичната канва на балета, но и прийоми при хореографското му решение.

Музиката от края на XVIII и началото на XIX в. към балетните постановки се възприема като активен помощник на пантомимата и танца в разкриване характера на действието и образите. Сборната музика, „потпури“ от популярни мелодии, песни и др. е била предпочитана от хореографите, с желанието да се предизвикат съответните асоциации в публиката.

Подобен е случая и с Добервал. Своя балет той реализира върху сборна фолклорна музика, като подчертава демократичния характер на произведението си чрез френски интонации. Освен фолклорни мотиви, той използва популярни песни от водевили, фрагменти от известни опери и дори части от симфонична музика (напр. Анданте из симфония № 85 от Хайдн) и др.

В началото на XIX в. тази „партитура“, вече остаряла, налага създаването на нова. Това реализира Луи Херолд през 1828 г. Автор на операта „Цампа“ и балетите „Сомнамбула“ и „Спящата красавица“, с голяма прецизност той написва музика към „Зле опазеното момиче“, като запазва структурата на балета, общата метро-ритмична пулсация — органично свързана с хореографията и подчетава националния колорит и характер на звучене.

Сценичният живот на балета е продължен по-късно през 1864 г. от новата редакция на Пол Талиони съвместно с композитора Лудвиг Хертел, заменил френската интонация — с немска и с това променил конкретно-историческия характер на балета.

І ДЕЙСТВИЕ

І картина

Къщата на Леличка Симона

Селяни се връщат от полето. Лиза излиза предпазливо от къщи и се оглежда за Колен. Недоволна е, че го няма. Денася храна за домашните птици и преди да се прибере в къщи, оставя знак на Колен — панделка, вързана на любовен възел, в знак на преданност.

Влиза Колен с няколко селяни, които той отпраща. Погледът му пада върху панделката на Лиза, която взима и връзва на своята тояжка.

Влюбените се срещат, но Леличка Симона ги вижда и ги принуждава да се разделят. Малка свада между майка и дъщеря.

Идват млади селяни и селянки, които Леличка Симона спазарява да жънат на нейните ниви. Лиза иска да тръгне с тях, но майката я връща, възлага ѝ работа и се прибира в къщи.

Появява се отново Колен. Работата е свършена заедно, а после двамата разкриват своите чувства.

Чува се шум, Колен избягва, а Лиза се залавя за работа. Влизат приятелките на Лиза, които се шегуват с нея и искат да я отведат на полето, но Леличка Симона я упреква за лошо свършена работа и я задържа при себе си.

Пристигат винопроизводителят Тома и неговият син Ален, дошли да се сватосват за Лиза. Лиза се забавлява с тях, но решително не се интересува от предложението им. После всички отиват на полето, за да разгледат имението на Леличка Симона.

2 картина
На нивата

Жътва е. След работа жътварите начело с Колен се забавляват с весели танци. Край тях минават Леличка Симона с Ален и Тома с Лиза. Към веселието се присъединяват Лиза и Ален, но жътварите подиграват Ален, който търси спасение у Леличка Симона и своя баща.

Лиза остава и танцува с Колен. Леличка Симона се връща, за да търси дъщеря си, но жътварите я увличат в своите танци.

Неочаквано веселието е прекъснато от буря, завалява дъжд, който прогонва жътварите.

II ДЕЙСТВИЕ

3 картина
Фермата на Леличка Симона

Майката и дъщерята, измокрени от дъжда се връщат в къщи. Те сядат да предат. Дремка наляга Леличка Симона и за да не заспи тя взема едно дайре и кара Лиза да танцува. Ударите по дайрето стават все по-слаби и по-редки, Леличка Симона заспива. На прозореца се показва Колен, но Лиза му обяснява, че вратата е заключена и не може да вземе ключа от майка си.

Пристигат жътварите, за да получат надниците си. Ко-

лен е успял да се скрие. Леличка Симона отвежда жътварите, за да ги почерпи, заключвайки отново Лиза.

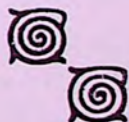
Останала сама, Лиза танцува, представяйки си брачния живот. Колен, който я наблюдава излиза от скривалището си. Лиза е смутена. Влюбените си разменят шалчета в знак на любов.

Когато Леличка Симона се появява Лиза скрива Колен в своята спалня. Подозрителната майка разбира, че влюбените са имали среща. За по-голяма сигурност тя заключва Лиза в спалнята ѝ, въпреки нейната съпротива.

Тома, Ален, Нотариусът и гостите пристигат за сключване на брачния договор. След като Леличка Симона и Тома го подписват, Ален получава ключа от спалнята на Лиза, за да вземе своята невеста.

Ален отваря вратата и за негов ужас от спалнята излизат Лиза и Колен. Леличка Симона и Тома изпадат в ярост. Влюбените молят за прошка. Въпреки яростта си, подтиквана от нотариуса и селяните, Леличка Симона най-после ги благославя за радост на всички.

к. и. В. КОНСУЛОВА

Главен художествен ръководител и директор:

МИХАИЛ КЪТЕВ

Главен диригент:

ИВАН ФИЛЕВ

Главен режисьор:

АВРАМ ГЕОРГИЕВ

Диригенти:

ВЕСЕЛИН БАЙЧЕВ

АРТО ЧИФЧИЯН

Режисьор:

ВАНЯ БЪЧВАРОВА

Диригенти на хора:

ТОМИНА СИДОВА

ХРИСТО СТОЕВ

Музиковед:

ЙОАННА БАКАЛОВА

Артистичен секретар:

БРИЛЯНТА КЕВОРКЯН

Зав. постановъчна част: П. Шопов; Театърмайстор: Д. Джам базов, Ив. Киров; Зав. худ. осветление: Ц. Сокеров; Зав. светлинни ефекти: А. Харалампиев; Зав. шивашки ателиета: Ал. Димова. Т. Трифонов; Зав. перукеро-фризьорско ателие: Здр. Златева; Зав. дърводелско ателие: Г. Иванов; Зав. железарско ателие: Вл. Иванов; Реквизитор: Ц. Диков; Гардеробиер: Б. Харалампиева, Д. Михайлов.

Текст на програмата: Йоанна Бакалова

Плакат и корици на програмата: Божидар Дормишев

Технически редактор: Жеко Василев

РУСЕНСКА
НАРОДНА ОПЕРА
СЕЗОН-1980'81

